

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/107/105/96

OPINIE O TEMPIE INFLACJI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

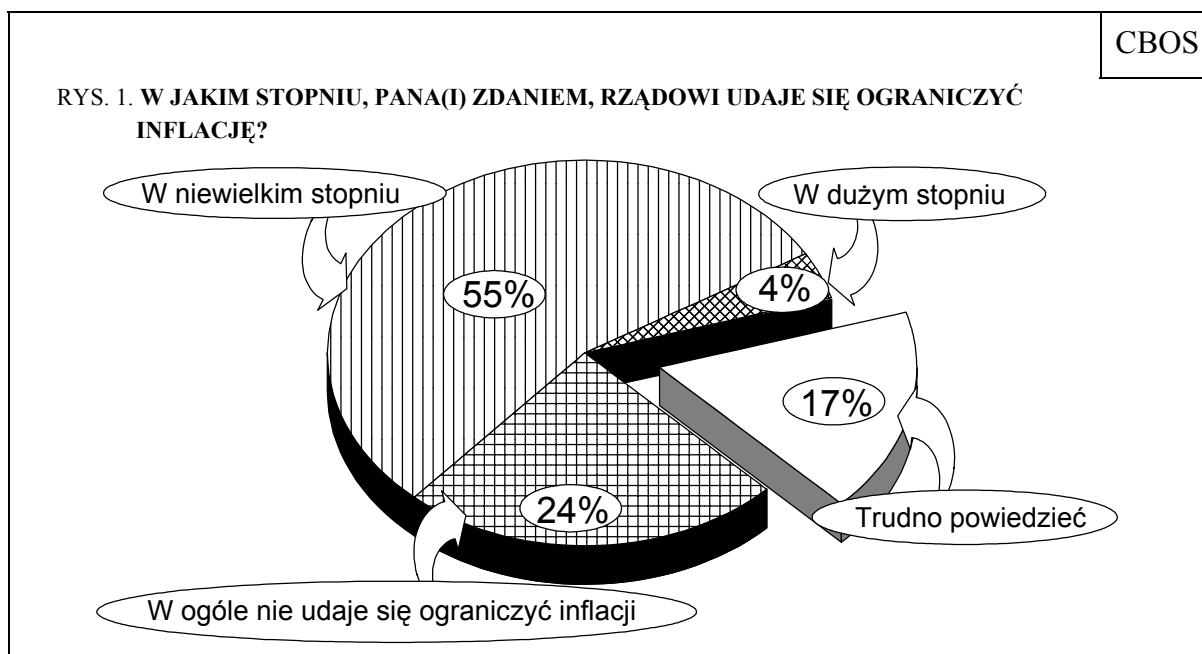
WARSZAWA, LIPIEC '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Nieustanny wzrost cen jest jedną z głównych trosk naszego życia codziennego. Mimo że nauczyliśmy się już żyć z inflacją, to jednak sposób, w jaki odczuwamy ją na co dzień oraz obawy dotyczące kształtowania się jej w najbliższej przyszłości mają niewątpliwie duży wpływ na stan nastrojów społecznych. Także sukcesy lub niepowodzenia rządu oceniane są w znacznej mierze przez pryzmat kształtowania się cen.

Jak w połowie bieżącego roku Polacy oceniali inflację i jej tempo¹? Czy, ich zdaniem, rząd nad nią panuje czy też nie?

W opinii ponad połowy badanych rządowi udaje się ograniczyć inflację tylko w niewielkim stopniu. Natomiast co czwarty respondent uważa, że kształtuje się ona całkowicie żywiołowo.

¹Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (73) zrealizowano w dniach 14-18 czerwca '96 na 1167-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

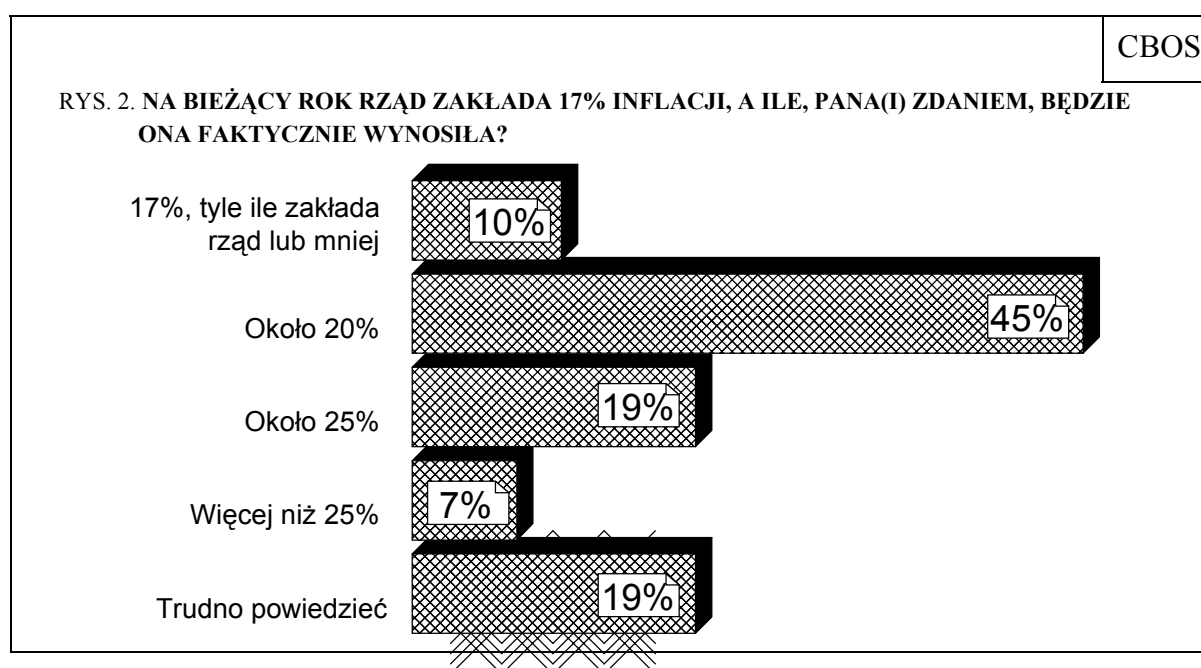
Interesujące jest, że w większości grup i kategorii społecznych i demograficznych odsetki osób przekonanych, iż rząd nie panuje nad inflacją, są zbliżone. Natomiast opinie w tej kwestii wyraźnie się różnicują w zależności od poglądów politycznych i stosunku do rządu. Blisko jedna trzecia (30%) respondentów deklarujących orientację pravicową sądzi, że rząd nie panuje nad inflacją, podczas gdy przekonanie takie wyraża dwukrotnie mniej (15%) badanych o poglądach lewicowych (por. tabele aneksowe). Jeszcze większe pod tym względem różnice są między zwolennikami a przeciwnikami rządu.

Tabela 1

w procentach

W jakim stopniu, Pana(i) zdaniem, rządowi udaje się ograniczyć inflację?	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy	Trudno powiedzieć
W dużym stopniu	6	3	1	3
W niewielkim stopniu	62	52	52	38
W ogóle nie udaje się ograniczyć inflacji	17	24	38	17
Trudno powiedzieć	15	21	9	42

Natomiast jeśli chodzi o poziom tegorocznej inflacji, to jedynie co dziesiąty badany spodziewa się, że będzie ona wynosiła 17% - tyle ile zakładał rząd. Blisko połowa ankietowanych jest zdania, że wprawdzie przekroczy ona zakładany poziom, ale nieznacznie, co czwarty zaś obawia się dużo większej inflacji - w granicach 25% lub wyższej.

Warto podkreślić, że także w tym przypadku opinie o inflacji wiążą się z poglądami politycznymi i stosunkiem do rządu. Przekonanie o tym, że inflacja nie przekroczy poziomu zakładanego przez rząd, trzykrotnie częściej wyrażają osoby o poglądach lewicowych (15%) niż prawicowych (5%), blisko pięciokrotnie częściej zaś zwolennicy (14%) niż przeciwnicy rządu (3%).

Tabela 2

w procentach

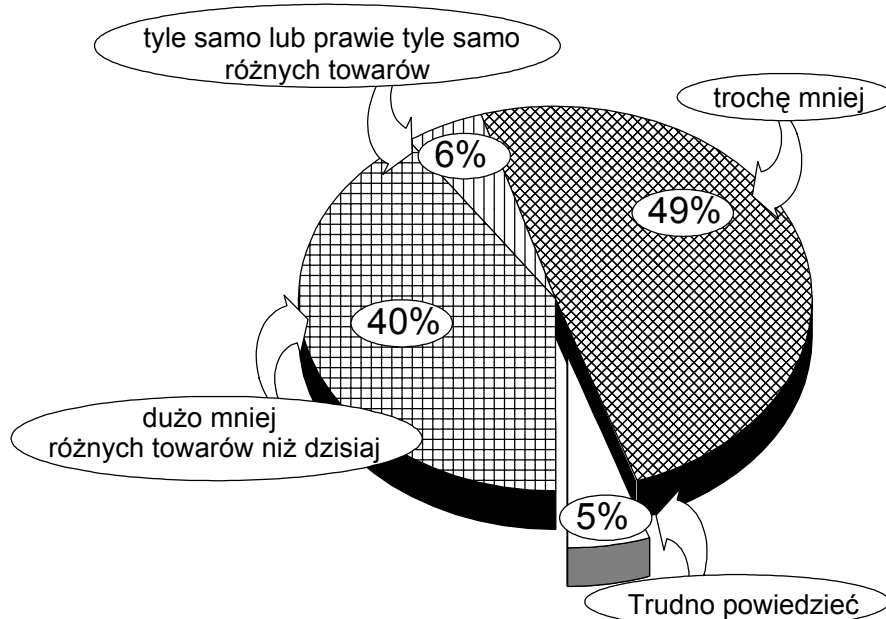
Na bieżący rok rząd zakłada 17% inflacji, a ile, Pana(i) zdaniem, będzie ona faktycznie wynosiła?	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy	Trudno powiedzieć
17%, tyle ile zakłada rząd lub mniej	14	10	3	8
Okolo 20%	53	39	48	26
Okolo 25%	15	19	28	9
Więcej niż 25%	4	9	9	10
Trudno powiedzieć	15	22	11	47

Na podstawie powyższych danych nie można określić, z jakim kierunkiem zależności mamy tu przede wszystkim do czynienia. Obserwacja sytuacji na rynku może być bowiem jednym z czynników kształtujących stosunek do rządu, ale też generalnie przychylnie nastawienie wobec rządu może sprzyjać pozytywnym ocenom szczegółowym. Przypuszczalnie zachodzą obydwa procesy równoległe. Równocześnie jednak występuje związek pozytywnych ocen dotyczących antyinflacyjnych działań rządu z lewicowymi poglądami politycznymi.

TEMPO INFLACJI

Ile towarów w porównaniu z dniem dzisiejszym będzie można kupić za trzy miesiące, mając do dyspozycji taką samą kwotę? Oczekiwania badanych są w tym zakresie umiarkowanie optymistyczne.

RYS. 3. CZY, PANA(I) ZDANIEM, ZA TRZY MIESIĄCE ZA TAKĄ SAMĄ SUMĘ PIENIĘDZY CO DZIŚ BĘDZIE MOŻNA KUPIĆ:

Jeśli za pesymistów uznać tych, którzy obawiają się, że za trzy miesiące za taką samą kwotę będzie można kupić dużo mniej różnych towarów niż dziś, to pesymizm ten jest tym mniejszy, im lepsza ocena własnej sytuacji materialnej oraz im wyższe wykształcenie. Wśród kadry kierowniczej i inteligencji oraz prywatnych przedsiębiorców jest wyraźnie mniej pesymistów niż wśród pozostałych grup.

O spodziewane tempo wzrostu cen pytaliśmy także na przykładzie sześciu wybranych artykułów. Badani wypowiedzieli swoje opinie według pięciostopniowej skali (1- nieznacznie lub wcale, 2 - bardzo wolno, 3 - raczej wolno, 4 - raczej szybko, 5 - bardzo szybko).

Tabela 3

w procentach

Nazwa produktu	Jak Pan(i) przypuszcza, czy w ciągu najbliższych trzech miesięcy ceny będą rosły:					
	nieznacznie lub wcale	bardzo wolno	raczej wolno	raczej szybko	bardzo szybko	Trudno powiedzieć
Chleb	13	11	37	29	5	5
Mięso	10	9	36	34	5	6
Nabiał	12	10	36	32	4	7
Odzież	22	17	31	16	2	11
Środki czystości	16	17	34	23	3	8
Benzyna	5	5	19	46	12	13

Respondenci przypuszczają, że w trzecim kwartale bieżącego roku stosunkowo najszybciej będą rosły ceny benzyny - średnia punktów wyniosła 3,62, a więc jest zbliżona do oceny "raczej szybko". Na drugim miejscu znalazło się mięso (średnia 3,17), a na dalszych: nabiał (3,08), chleb (3,01), środki czystości (2,77). Z wymienionych artykułów najwolniej będą wzrastały ceny odzieży (średnia 2,54).

★

★

★

Ogólnie można powiedzieć, że ocena skuteczności polityki antyinflacyjnej rządu związana jest ze stosunkiem do niego oraz poglądami politycznymi badanych - osoby identyfikujące się z lewicą oceniają ją lepiej niż zwolennicy prawicy. Natomiast przewidywania co do tempa inflacji są umiarkowanie optymistyczne - przeważa pogląd, że za trzy miesiące siła nabywcza pieniądza będzie tylko nieznacznie mniejsza niż obecnie.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. W jakim stopniu, Pana(i) zdaniem, rządowi udaje się ograniczyć inflację?
1 - W dużym stopniu; 2 - W niewielkim stopniu; 3 - W ogóle nie udaje się ograniczyć inflacji

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	55	24	17	1167
Płeć					
Mężczyźni	6	59	24	11	553
Kobiety	2	51	25	23	614
Wiek					
do 24 lat	4	63	22	11	177
25-34	2	66	25	7	213
35-44	6	57	25	12	270
45-54	4	57	24	14	185
55-64	4	48	24	24	141
65 lat i więcej	2	33	24	41	182
Miejsce zamieszkania					
Wieś	5	49	23	23	430
Miasto do 20 tys.	1	58	26	15	146
od 21 do 100 tys.	3	59	24	14	242
101-500 tys.	5	53	24	18	200
501 tys.i więcej mieszk.	2	64	27	7	148
Region					
Północny	5	64	21	10	130
Zachodni	6	59	21	14	129
Środkowozachodni	4	56	27	13	172
Środkowy	3	57	25	15	217
Wschodni	3	42	18	37	133
Południowo-wschodni	4	53	26	16	176
Południowo-zachodni	3	52	28	18	211
Wykształcenie					
Podstawowe	3	42	21	34	363
Zasadnicze zawodowe	3	61	25	12	338
Średnie	4	59	27	10	373
Wyższe	8	67	23	2	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	8	64	22	5	83
Prac. umysł. niż. szczebla	3	64	23	9	92
Pracownicy fiz.- umysł.	3	70	17	10	54
Robotnicy wykwalifikowani	4	57	28	11	154
Robotnicy niewykwalifik.	0	54	19	27	53
Rolnicy	9	51	28	12	69
Prywatni przedsiębiorcy	7	59	26	7	49
Bierni zawodowo					
Renciści	4	42	26	28	150
Emeryci	1	42	25	32	216
Uczniowie i studenci	6	70	16	7	62
Bezrobotni	3	63	25	9	103
Gospodynie domowe i inni	2	55	24	18	80
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	5	59	21	14	126
Sektor państwowy	3	66	20	10	119
Sektor prywatny	5	58	28	10	241
Spółdzielczość	0	76	18	7	26
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	3	57	22	18	252
151 - 225	5	54	25	16	188
226 - 325	4	47	25	25	274
326 - 425	2	61	25	12	175
Powyżej 426 zł	4	60	25	11	212
Ocena własnych war. mater.					
Źle	4	54	25	18	407
Średnie	4	53	25	18	524
Dobre	4	60	21	15	236
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	2	55	25	18	71
Raz w tygodniu	3	53	26	18	681
Kilka razy w roku	5	58	21	15	297
W ogóle nie uczestniczy	4	58	23	15	115
Poglądy polityczne					
Lewica	7	68	15	10	211
Centrum	3	60	24	12	342
Prawica	4	55	30	12	375
Trudno powiedzieć	2	35	24	39	235

Tabela 2. Na bieżący rok rząd zakłada 17% inflacji, a ile, Pana(i) zdaniem, będzie ona **faktycznie** wynosiła? 1 - 17%, tyle ile zakłada rząd; 2 - Około 20%; 3 - Około 25%; 4 - Więcej niż 25%

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	10	45	19	7	19	1167
Płeć						
Mężczyźni	9	51	23	8	10	553
Kobiety	10	40	16	7	27	614
Wiek						
do 24 lat	14	49	18	3	16	177
25-34	10	48	17	11	13	213
35-44	11	50	23	5	10	270
45-54	10	52	19	10	9	185
55-64	7	37	23	8	25	141
65 lat i więcej	5	30	15	7	43	182
Miejsce zamieszkania						
Wieś	9	40	16	7	27	430
Miasto do 20 tys.	8	44	20	7	21	146
od 21 do 100 tys.	13	51	17	6	14	242
101-500 tys.	11	46	23	9	12	200
501 tys. i więcej mieszk.	7	49	27	7	9	148
Region						
Północny	11	49	21	8	11	130
Zachodni	15	49	19	4	13	129
Środkowozachodni	9	45	16	12	19	172
Środkowy	11	46	21	8	15	217
Wschodni	9	35	13	7	36	133
Południowo-wschodni	4	46	22	7	22	176
Południowo-zachodni	10	46	22	5	17	211
Wykształcenie						
Podstawowe	11	31	11	10	37	363
Zasadnicze zawodowe	9	49	22	7	13	338
Średnie	10	52	24	5	9	373
Wyższe	7	56	25	8	4	93
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	60	22	7	3	83
Prac. umysł. niż. szczebla	7	54	31	2	7	92
Pracownicy fiz. - umysł.	12	64	11	8	5	54
Robotnicy wykwalifikowani	7	58	19	5	12	154
Robotnicy niewykwalifik.	25	31	7	14	23	53
Rolnicy	24	36	20	7	13	69
Prywatni przedsiębiorcy	3	57	26	6	8	49
Bierni zawodowo						
Renciści	8	39	16	9	28	150
Emeryci	6	34	19	8	33	216
Uczniowie i studenci	17	47	26	3	8	62
Bezrobotni	11	42	16	10	21	103
Gospodynie domowe i inni	8	38	20	9	25	80
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	7	51	19	10	13	126
Sektor państwowy	10	63	19	5	4	119
Sektor prywatny	9	52	21	6	12	241
Spółdzielczość	15	55	28	0	2	26
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	14	35	17	8	26	252
151 - 225	8	45	19	9	19	188
226 - 325	10	42	20	6	22	274
326 - 425	9	55	18	6	12	175
Powyżej 426 zł	9	52	22	8	9	212
Ocena własnych war. mater.						
Złe	9	39	19	10	22	407
Średnie	9	47	20	6	19	524
Dobre	13	50	19	6	12	236
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	6	45	17	7	25	71
Raz w tygodniu	10	43	20	8	19	681
Kilka razy w roku	11	50	19	5	15	297
W ogóle nie uczestniczy	11	41	19	11	18	115
Poglądy polityczne						
Lewica	15	57	14	4	9	211
Centrum	13	46	18	8	15	342
Prawica	5	50	26	7	13	375
Trudno powiedzieć	6	27	15	11	41	235

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, za trzy miesiące za taką samą sumę pieniędzy co dziś będzie można kupić: 1 - tyle samo lub prawie tyle samo różnych towarów; 2 - trochę mniej; 3 - dużo mniej różnych towarów niż dzisiaj

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	49	40	5	1165
Płeć					
Mężczyźni	7	53	37	3	553
Kobiety	5	46	43	7	613
Wiek					
do 24 lat	17	50	30	4	177
25-34	4	60	34	2	213
35-44	5	47	44	3	270
45-54	2	49	45	5	184
55-64	5	44	46	5	141
65 lat i więcej	3	42	42	13	181
Miejsce zamieszkania					
Wieś	7	46	41	7	429
Miasto do 20 tys.	6	51	39	3	146
od 21 do 100 tys.	6	51	39	4	242
101-500 tys.	5	42	47	6	200
501 tys.i więcej mieszk.	3	63	33	2	147
Region					
Północny	7	45	46	2	130
Zachodni	3	54	39	4	129
Środkowozachodni	5	48	45	3	172
Środkowy	5	53	38	4	216
Wschodni	7	45	37	11	133
Południowo-wschodni	6	53	35	6	175
Południowo-zachodni	8	44	43	5	211
Wykształcenie					
Podstawowe	4	45	41	11	362
Zasadnicze zawodowe	6	46	47	1	338
Średnie	8	50	38	4	373
Wyższe	5	70	26	0	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	2	67	29	1	83
Prac. umysł. niż. szczebla	7	46	43	3	92
Pracownicy fiz.- umysł.	5	49	42	4	54
Robotnicy wykwalifikowani	3	56	41	1	153
Robotnicy niewykwalifik.	10	48	39	3	53
Rolnicy	5	52	40	3	69
Prywatni przedsiębiorcy	10	47	32	11	49
Bierni zawodowo					
Renciści	3	41	46	9	150
Emeryci	4	43	45	8	215
Uczniowie i studenci	23	62	10	5	62
Bezrobotni	7	44	48	1	103
Gospodynie domowe i inni	4	49	41	7	80
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	4	50	41	5	126
Sektor państwowy	2	54	43	2	119
Sektor prywatny	9	53	35	3	240
Spółdzielczość	18	48	34	0	26
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	4	52	37	7	250
151 - 225	3	49	45	3	188
226 - 325	7	45	43	5	274
326 - 425	6	48	41	4	175
Powyżej 426 zł	7	53	38	3	211
Ocena własnych war. mater.					
Źle	3	44	48	5	407
Średnie	6	49	41	5	522
Dobre	11	58	27	5	236
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	4	39	50	8	71
Raz w tygodniu	5	50	39	5	680
Kilka razy w roku	8	48	41	3	296
W ogóle nie uczestniczy	4	53	37	6	115
Poglądy polityczne					
Lewica	11	55	32	2	211
Centrum	6	52	38	3	342
Prawica	3	50	44	3	375
Trudno powiedzieć	5	38	44	13	234